

Progressiv Ratebeskatning.

Af

Skattedirektor F. Jensen.

I en Artikel i Berlingske Tidende for Onsdag Aften d. 3. Februar 1897: »Nogle Bemærkninger til Lovforslaget om en Indkomst- og Formueskat til Staten«, fremsatte jeg første Gang Tanken om en progressiv Beskatning efter Ratesystemet. Jeg foreslog nemlig, at man i det da foreliggende Lovforslag om en Statsindkomstskat burde indføre en lempelig progressiv Skala, der kunde ordnes saaledes, at der efter Fradraget af det skattefrie Eksistensminimum lagdes 1 % paa en nærmere fastsat Del af den overskydende Indtægt, men 1½ % paa Restindtægten. Denne Beskatningsmaade vilde frembyde Fordele fremfor den hidtil kendte progressive Beskatning.

Senere hen — i Begyndelsen af 1899 — fremsatte jeg den samme Tanke for det da bestaaende kommunale Skatteudvalg, paaviste Fordelene ved denne Beskatningsmaade og udarbejdede efter Udvalgets Anmodning en Rateskala, der skulde kunne indbringe et forud opgivet Provenu for Staden Københavns Vedkommende. Skalaen blev akcepteret af Udvalget og

optaget i dets Lovforslag om en Indkomstskat i København, se Betænkning 26. Juni 1900, Borgerrepr. Forhdl. 19⁰⁰/₀₁, Tillæg p. 695 o. flg. Borgerrepræsentant, daværende Folketingsmand P. Knudsen, der var Medlem saavel af det kommunale Skatteudvalg som af den senere nedsatte parlamentariske Kommission angaaende Beskatningsforholdenes Omordning, gjorde som bekendt her Forsøg paa at faa Ratesystemet indført i Kommissionens Lovforslag om en Indtægts- og Formueskat.

Jeg har saaledes allerede for flere Aar siden fremsat positive Forslag til Indførelsen af en progressiv Rateskala i vor Indkomstbeskatning og forøvrigt ogsaa i den seneste Tid syslet med Arbejder vedrørende dette Emne.

Da Hr. Laurits V. Birck i sidste Hefte af nærværende Tidsskrift, i en Artikel om den progressive Indtægtsskat, nu har bragt Spørgsmaalet om Ratebeskatningen frem for Tidsskriftets Læsere, kunde jeg ønske paa dette Sted at fremsætte nogle Bemærkninger om nævnte Beskatningsprincip.

Hr. Bircks Begrundelse af den progressive Beskatnings Berettigelse, navnlig naar Ratesystemet anvendes, stemmer i Hovedsagen med min egen Opfattelse, saa jeg skal derfor kun paavise de væsentligste Ulemper ved den almindelige progressive Skala og forøvrigt indskrænke mig til paa Grundlag af indhøstede Erfaringer at give nogle Oplysninger om Rateskalaens Konstruktion og praktiske Anvendelighed.

Den almindelige progressive Skala gaar som bekendt ud paa at beskatte de større Indtægter forholdsvis højere end de mindre. Man indordner derfor samtlige skattepligtige Indtægter under visse vilkaarlig

valgte Grupper, fastsætter en Minimumsprocent for Indtægterne i den første Gruppe, men lader derefter Procenten stige for hver efterfølgende Gruppe. En Skatteydere hele Indtægt bliver herefter belastet med en lavere eller højere Procent, alt eftersom Indtægten falder ind under en Gruppe af mindre eller større Indtægter.

Følgen af denne Beskatningsmaade bliver imidlertid, at Minimumsindtægterne i hver Gruppe rammes urimelig haardt. Skatteyderne blive derfor stærkt interesserede i, at deres Indtægter opgøres saaledes, at de komme ned i den lavere Gruppe, hvad de som oftest selv kunne bevirke ved Opgørelsen af Indtægterne, uden at behøve at gøre sig skyldige i noget ulovligt. Man tænke her blot paa de Indtægtsopgørelser, i hvilke en eller flere Posters Værdiansættelse beror paa Skatteydernes egne Kalkulationer. Men ogsaa Fristelsen til at bruge ligefrem urigtig Selvangivelse for at undgaa den højere Procent, ligger jo meget nær. Selv naar Progressionen er meget ringe, vil Systemet dog medføre en vilkaarlig og uretfærdig Beskatning af de nævnte Minimumsindtægter, hvad nedenstaaende Eksempel tydelig viser.

Hvis der af Indtægter paa 50,000 Kr. og derover, men under 100,000 Kr., skal svares 2,4 $\%$, men af 100,000 Kr. og derover 2,5 $\%$, bliver Skatten af 99,950 Kr. = 2398 Kr. 80 Øre, af 100,000 Kr. derimod 2500 Kr. Den sidste Indtægt er kun 50 Kr. højere end den første, men af disse 50 Kr. kræves der altsaa 101 Kr. 20 Øre i Skat, eller med andre Ord 202,4 $\%$. Forholdet bliver ikke synderlig bedre, om Indtægten er noget større end det paagældende Minimum.

Et saa urimeligt Resultat er ganske udelukket ved Ratesystemet. Dette gaar simpelthen ud paa at anvende den stigende Skala paa en og samme Indtægt. Denne maa derfor inddeles i Rater, der beskattes hver for sig med en i Forhold til Raternes Antal stigende Procent.

Til Eksempel anføres følgende Rateskala:

Af enhver Indtægt, der overstiger det skattefrie Minimum, svares:

Af de første 1000 Kr.,	0,2	%
— næste 1000 —	0,6	%
— — 1000 —	0,7	%
— — 2000 —	1	%
— — 5000 —	1,3	%
— — 10000 —	1,6	%
— — 30000 —	1,8	%
— — 50000 —	2	%
Af den overskydende Indtægt svares		2,5 %.

Den højere Procent rammer altsaa kun den Del af Indtægten, der rækker op i en højere Rate. Progressionen bliver herved helt igennem jevn og regelmæssig, hvorved Fristelsen til Defraudationer af den foran berørte Art omtrent ganske forsvinder.

Rateskalaen i sin her angivne Form egner sig imidlertid ikke saa godt til praktisk Anvendelse, da det jo bliver ret besværligt at beregne Skatten af hver Rate og sammenlægge de udfundne Beløb for at erfare, hvor meget hver enkelt Skatteyder skal betale. Den bør derfor omredigeres saaledes, at den bliver lettere at operere med.

Dette sker ved, at der i Skalaen vedføjes Summen af de 2 første Rater tilligemed dens Gennemsnitsprocent. Det fremkomne Beløb sammenlægges atter med den

følgende Rate; den herved udfundne Sum anføres ligeledes med sin Gennemsnitsprocent, og saaledes fremdeles. Der fremkommer herved et vist Antal Indtægtsgrupper med en Gennemsnitsprocent paa hver Gruppens Minimumsindtægt og en højere Procent paa den overskydende Indtægt.

Enhver Minimumsindtægt bør dog helst for de lavere Grupper være et Multiplum af 1000, i de højere Grupper af 5,000 eller 10,000, saaledes at samtlige Minima blive Udtryk for typiske Indtægter. Herved opnaas, at Skalaen selv angiver Procenten for en stor Del almindelig forekommende Indtægter, samt at Skatten af enhver Indtægt, der ikke netop falder sammen med et Minimum, kun bliver at beregne af 2 Rater.

For at illustrere Omredaktionen af Skalaen i Overensstemmelse med disse Regler, anføres her hvorledes den kommer til at se ud. For Tydeligheds Skyld, samt for at kontrollere om Gennemsnitsprocenten er rigtig, angives tillige Skattebeløbene for hver Rate:

Af Indtægter paa	svares af de første		og af de næste		I alt		
	Kr.	%	Kr.	%			
indtil 2000 Kr.	1000:	0,2 =	2	1000:	0,6 =	6	8
2000— 3000	2000:	0,4 =	8	1000:	0,7 =	7	15
3000— 5000	3000:	0,5 =	15	2000:	1 =	20	35
5000— 10000	5000:	0,7 =	35	5000:	1,3 =	65	100
10000— 20000	10000:	1 =	100	10000:	1,6 =	160	260
20000— 50000	20000:	1,3 =	260	30000:	1,8 =	540	800
50000— 100000	50000:	1,6 =	800	50000:	2 =	1000	1800
100000 Kr. o. dero.	100000:	1,8 =	1800	af Resten: 2,5 %			

Det vil imidlertid være rettest at gøre Maksimum i hver Gruppe en Skatteenhed lavere end Minimum i den næste, da det forvirrer at have den samme Indtægt i begge Grupper. Procenten bliver uforandret. Med denne Ændring faa vi den endelige Skala saaledes:

Af Indtægter paa	svares af de første	og af de næste
under 2000 Kr.	1000 Kr.: 0,2 %	500 Kr.: 0,6 %
2000—2900 Kr.	2000 — : 0,4 %	900 — : 0,7 %
3000—4900 —	3000 — : 0,5 %	1900 — : 1 %
5000—9900 —	5000 — : 0,7 %	4900 — : 1,3 %
10000—19900 —	10000 — : 1 %	9900 — : 1,6 %
20000—49900 —	20000 — : 1,3 %	29900 — : 1,8 %
50000—99900 —	50000 — : 1,6 %	49900 — : 2 %
100000 Kr. o. dero.	100000 — : 1,8 %	af Resten: 2,5 %

I denne Skala er Skatteenheden 100 Kr., og der er ikke taget Hensyn til Fradrag af et Eksistensminimum paa hver Indtægt. Det turde da ogsaa være upraktisk at have en mindre Skatteenhed, naar man sætter Skatteprocenterne til saa smaa Brøker, idet man i saa Fald, naar Skatten skal beregnes og opkræves kvart- eller halvaarsvis, faar Brøker i selve Skattebeløbene, hvad der selvfølgelig bereder Vanskeligheder ved Opkrævningen og Regnskabsaflæggelsen. Fradraget af et Eksistensminimum paa enhver Indtægt gør det vanskeligt i Praksis at operere med en progressiv Skala, og det i langt højere Grad end man vistnok tænker sig.

Skønt et saadant Fradrag er i god Overensstemmelse med Ratesystemet, bør man dog af praktiske Grunde ikke tilstede det, men indskrænke sig til at fritage alle de Skatteydere, hvis Indtægter ikke over-

stige det givne Minimum. Denne Modifikation medfører i Virkeligheden ingen Ulempe. Naar en Skatteyder f. Eks. skal svare 1,5 % af en Indtægt paa 2000 Kr. med Ret til at fradrage de første 800 Kr. som skattefrit Eksistensminimum, kommer han faktisk til at betale 18 Kr. i Skat af sin Indtægt, men om man nu beregner de 18 Kr. som 1,5 % af 1200 Kr. eller som 0,9 % af hele Indtægten har jo ingensomhelst Interesse for ham.

Konstruktionen af en Rateskala til praktisk Brug er nu ikke saa lige at gaa til. Der maa i Reglen tages Hensyn til mange Forhold, som influere dels paa Raternes Størrelse, dels paa Progressionen. Er Opgaven den at konstruere en Skala, der skal kunne give et forud fastsat Provenu, maa man selvfølgelig først og fremmest kende den omtrentlige Størrelse af de samlede Indtægter, der skulle beskattes, samt hvorledes disse Indtægter gruppere sig, α : hvormeget af Skatteindtægten der falder paa de mindste Indtægter, paa Middelindtægterne og de større, og endelig om Progressionen skal stige lige indtil 100 % eller standse ved en given lavere Procent. Alle disse Hensyn bewirke, at Raterne vanskelig vil kunne gøres lige store, og at heller ikke Procenten kan bringes til at stige i samme Grad paa alle Skalaens Trin.

Ratesystemet er imidlertid saa elastisk, at man med Lethed kan indrette Skalaen efter Omstændighederne uden at komme i Konflikt med dens Princip. Foranstaaende Skala slutter med en Maksimumsprocent paa den sidste Rate, der er ubegrænset, men under dette Hensyn er Procentens Stigning gjort stærkere paa det sidste Trin end paa de nærmest foregaaende.

Herved opnaas en fortsat, om end aftagende Progression lige op til saa høje Indtægter, som i hvert Fald her til Lands ligge indenfor Sandsynlighedens Grænser. Den Omstændighed, at Stigningen fra 100,000 Kr. er sat 0,3 % højere end fra de nærmest forudgaaende Rater, bevirker saaledes, at Gennemsnitsprocenten, der paa 100,000 Kr. er 1,8, paa 200,000 Kr. bliver 2,15, paa 500,000 Kr. 2,36 og paa 1,000,000 Kr. 2,43, en i Forhold til hele Skalaens Karakter formentlig passende Progression.
